

EXPUNERE DE MOTIVE:

Introducerea în Legea nr. 168/2020 a unor compensații bănești pentru militarii români medaliați de către statul român sau de către NATO/UE reprezintă un pas firesc în consolidarea recunoașterii naționale a valorii serviciului militar în teatrele de operații. Aceasta reflectă nu doar o datorie morală, ci și o investiție în viitorul Armatei României și în capacitatea sa de a-și îndeplini angajamentele internaționale.

Legea nr. 168/2020 reglementează, printre altele, și acordarea unor drepturi de natură reparatorie urmașilor personalului participant decedat, ca expresie a responsabilității statului român față de sacrificiul acestora și a obligației morale și juridice de a asigura protecția socială adecvată a familiilor acestora.

Analiza evoluției cadrului legislativ național ulterior anului 1989 evidențiază faptul că legiuitorul român a consacrat, în mod constant, acordarea unor indemnizații reparatorii urmașilor persoanelor decedate, fără instituirea unor limitări discriminatorii bazate pe vârstă. Astfel, Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura comunistă a prevăzut acordarea unor indemnizații inclusiv copiilor, independent de vârsta acestora.

De asemenea, Legea nr. 49/1999 privind pensiile I.O.V.R., cu modificările și completările ulterioare, a instituit beneficii similare, iar Legea nr. 341/2004 a recunoștinței pentru victoria Revoluției Române din decembrie 1989 a prevăzut, în mod expres, beneficii pentru urmașii eroilor-martiri, inclusiv în situația depășirii vârstei de 26 de ani.

Prin comparație cu acest cadru normativ consacrat, dispozițiile actuale ale art. 18 din Legea nr. 168/2020 pot conduce la o discriminare între urmași, în funcție de vârstă și de situația civilă a părintelui supraviețuitor, fără o justificare obiectivă și rezonabilă.

În forma actuală, art. 18 din legea nr. 168/2020 poate genera interpretări neunitare și restrictive în ceea ce privește dreptul copiilor la indemnizația de urmaș, în special în situația recăsătoririi soțului supraviețuitor, cu consecința afectării nejustificate a drepturilor urmașilor. Deși pierderea dreptului părintelui supraviețuitor la indemnizație este justificată de modificarea situației sale civile, acest fapt nu trebuie să producă efecte juridice negative asupra copiilor, ale căror drepturi trebuie să rămână autonome și protejate.

O asemenea diferențiere de tratament juridic contravine dispozițiilor art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, precum și art. 21 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (2010/C 83/02). Totodată, sunt încălcate dispozițiile art. 52 din aceeași Cartă, referitoare la condițiile restrângerii exercițiului drepturilor și libertăților.

Principiul nediscriminării rezultă și din art. 16 din Constituția României privind egalitatea în drepturi, iar potrivit art. 148 alin. (2) din Constituție, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene au prioritate față de dispozițiile contrare din legislația internă.

Din perspectiva constituțională, protecția urmașilor personalului militar decedat în misiuni reprezintă o obligație pozitivă a statului derivată din art. 118 alin. (1) din Constituția României, care consacră rolul Armatei în garantarea suveranității, independenței și integrității teritoriale, precum și din art. 49 privind protecția specială acordată copiilor și tinerilor.

Curtea Constituțională a României a statuat constant că drepturile reparatorii instituite de legiuitor au natura unor măsuri de recunoștință națională, având un regim juridic distinct față de prestațiile de asistență socială, fiind justificate prin sacrificiul suportat în interes public.

Astfel, drepturile urmașilor personalului decedat trebuie să fie configurate ca drepturi proprii, autonome, care nu pot fi afectate de modificarea situației juridice sau civile a altor beneficiari.

În acest context, prezenta intervenție legislativă urmărește eliminarea unei lacune normative care conduce, în practică, la tratamente administrative neunitare și la apariția unor situații inechitabile între urmașii aflați în situații juridice identice.

Deputat Ramona / Teana Bruynseels